

עפ"א 45488/09/16 - אורי אברהם נגד עיריית חיפה

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"א 45488-09-16 אברהם נ' עיריית חיפה
תיק חיצוני: 213/14

בפני	כבוד השופט יחיאל ליפשיץ
מערער	אורי אברהם
נגד	
משיבה	עיריית חיפה

פסק דין

כללי

ערעור על פסק דינו של בית המשפט לעניינים מקומיים בחיפה (ת.פ. 213-14) שניתן בתאריך 11.9.16 על ידי כב' השופט העמית ד"ר מרדכי ארגמן.

המערער הורשע, לאחר שמיעת ראיות, בעבירות של עיסוק בעסק טעון רישוי ללא רישיון וזאת בניגוד לסעיפים 4 ו 14 לחוק רישוי עסקים, תשכ"ח-1968 (להלן: **חוק רישוי עסקים**; או - **החוק**) בהתייחס לפריט 7.6 לתוספת לצו רישוי עסקים (עסקים הטעונים רישוי) תשנ"ה 1995 (להלן: **צו רישוי עסקים**), בכך שניהל עסק לעריכת משחקים ללא רישיון עסק בשד' ההגנה מול מגדלי חוף הכרמל בחיפה (להלן: **העסק** או **המקום**). המערער זוכה מכך שניהל בעסק מזנון (פריט 4.2 לצו רישוי עסקים). בית המשפט קמא ביסס את הרשעתו על עדות הפקח מר ג'קומו ונציאנו (להלן: **הפקח**) שביקר בעסק בשני מועדים שונים (13.7.14 ו 30.4.13). בניגוד לכתב האישום שנקט במונח "משחקי קלפים" (שיכול להתייחס הן לקלפי נייר רגילים אך גם לקלפים ושאר "ציורים" המוצגים על מסכי משחקים אלקטרוניים) והגם שמעדות הפקח ניתן היה להבין כי במקום התקיימו שני סוגי משחקי הקלפים לעיל, נקבע בהכרעת הדין כי כל שהוכח הוא ניהול "משחקים" באמצעות מכונות בלבד.

בית משפט קמא הטיל על המערער קנס בסך 1,500 ₪ שישולם ב 5 תשלומים או 15 ימי מאסר תמורתו; התחייבות בסך 3,000 ₪; צו להפסקת עיסוק ואי העברת הבעלות או החזקה לאחר, שייכנס לתוקפו רק ביום 1.3.17, וזאת כדי ליתן בידי המערער את האפשרות למצות הליכים להסדרת העסק.

במסגרת הודעת הערעור חזר המערער על טענתו - שעלתה לראשונה אך בסיכומיו בעל פה ולא כטענה מקדמית - כי שגה בית משפט קמא עת קבע כי עסק בו מופעלות מכונות מזל בלתי חוקיות, שהינן בגדר משחקים אסורים, הינו עסק טעון רישוי. לשיטת המערער, פרשנות נכונה של פריט 7.6 לצו רישוי עסקים בשילוב סעיף 2 (ב) לחוק, מוליכה למסקנה כי רק עסק בו מוצבות מכונות מזל חוקיות טעון רישוי, ומאחר ובעסקו של המערער הוצבו מכונות שהינן מכונות מזל בלתי חוקיות, אין מקום להרשיעו. נטען, כי חוק רישוי עסקים אינו מכונן לעסקים שהינם בלתי חוקיים. עוד נטען, כי גם אם היה המערער פונה בבקשה לקבלת רישיון, הרי שבקשתו היתה נדחית משום אי חוקיות מכונות המזל. לכן, כאשר אין כל היתכנות לקבלת רישיון

- אין גם מקום להעמדה לדין פלילי בנדון. במלים אחרות, נטען שהוראות החוק מכוונות מיסודן רק לעסקים חוקיים במהותם. עוד נטען, כי עניינו של המערער צריך להיות מטופל על ידי גורמי אכיפה אחרים כגון משטרת ישראל וזאת לנוכח העבירות הלכאוריות אותן ביצע לפי חוק העונשין; או לפי הסדרים חקיקתיים אחרים. כך או כך, חוק רישוי עסקים אינו חל בענייננו.

מנגד, סמכה המשיבה ידה על קביעות בית משפט קמא, הגם שלא היתה בהכרעת הדין התייחסות לטענות המערער לעיל.

דין ומסקנות

בקשה לקבלת רישיון להפעלת עסק מוסדרת בחוק רישוי עסקים. ס' 1 לחוק מגדיר את מטרות החוק ובכלל זאת מניעת סכנות לשלום הציבור, בטיחות הנמצאים במקום העסק, מניעת סכנות של מחלות ומניעת זיהום, קיום דיני התכנון והבניה, קיום דיני הכבאות, ועוד (ולרחבה אודות מטרות החוק, ר' האמור ברע"פ 4384/13 מ"י נ' מיאו והאו בע"מ ואח', 3.3.14). סעיף 4 לחוק קובע כי לא יעסוק אדם בעסק טעון רישוי אלא אם יש בידו רישיון לדבר. סעיף 1(א) לחוק מסמך את שר הפנים לקבוע עסקים טעוני רישוי. מכוח סמכותו זו הוציא שר הפנים את צו רישוי עסקים.

פריט 7.6 לתוספת צו רישוי עסקים קובע כי מקום המיועד ל"משחקים", כהגדרתם בסעיף 2ב' (ב) לחוק, הינו עסק טעון רישוי. הגדרת "משחקים" על פי סעיף 2ב' (ב) לחוק הינה רחבה: **"משחקים באמצעות מכונות המופעלות באופן מכני או חשמלי או בדרך אחרת וכן משחקי ביליארד, קלפים, קוביות וכיוצא באלה"**.

יוצא, כי הגדרת המונח "משחקים" המצויה בחוק אינה כוללת התייחסות מפורשת לשאלה אם מדובר במשחקים חוקיים או לאו.

טיעון המערער, לפיו עסק ובו מכונות מזל בלתי חוקיות אינו נכנס בגדר החוק - דינו להידחות. אין חולק כי המכונות שנתפסו בעסק הן מכונות הימורים בלתי חוקיות, במובן זה שלא התקבל אישור להפעלתן (ור' בנדון סימן יב' פרק ח' לחוק העונשין וכן ר' החוק להסדר הימורים בספורט, תשכ"ז - 1967. להרחבה, ר' דו"ח הוועדה לבחינת יעול שוק ההימורים החוקיים בישראל ומודל הקצאת הרווחים לציבור. אוגוסט 2016). עיון בתמונות שהוגשו - אם מטעם המשיבה ואם מטעם המערער - מצביע על כך כי בעסק הופעלו מכונות מזל (slot machine) שהזכיה בהן - והדבר נאמר בפה מלא על ידי המערער - תלויה בעיקר במזל (ואולי בגורמים נוספים שאין למהמר שליטה עליהם).

טוען המערער, כי דווקא אי חוקיות מכונות המזל, היא זו שפוטרת את העסק מהליכי רישוי עסקים. מדובר, כאמור לעיל, בטענה שאין לקבל - המערער הפעיל עסק שאכלס קהל מהמרים. העסק לא קיבל את אישורי הרשויות השונות - משטרת ישראל, כיבוי אש, משרד הבריאות, הרשות המקומית. משכך, העמיד המערער את המשתמשים במקום בסכנה פוטנציאלית ככל שהדברים נוגעים לתחומי עיסוקם של אותם גופים וללא קשר ישיר לאי חוקיות הפעלת מכונות המזל. במילים אחרות, המשתמשים במקום, גם אם חטאו בשימוש במכונות מזל, זכאים לתנאי בטיחות ותנאים מינימאליים נוספים הקיימים בכל עסק. העובדה כי קיימים גופי אכיפה נוספים כמו גם הוראות חוק אחרות, שניתן להחיל בנדון, אינה מעלה ואינה מורידה לענייננו, שכן חוק רישוי עסקים - ולא אחרים - מחייב את קבלת התייחסות הגופים שצוינו לעיל (כיבוי אש, משרד הבריאות וכו') בהליך קבלת הרישיון - אישורים שבלעדיהם הפעלת עסק עלולה להעמיד בסכנה את הציבור בכללותו.

זאת ועוד, העובדה שהעסק עוסק בפעילות בלתי חוקית, אינה יכולה להוביל למסקנה כי דרך האכיפה היחידה שניתן להפעיל בנדון הינה באמצעות חוק העונשין. בהקשר אחר נקבע זה מכבר כי גם עסקים לא

חוקים חייבים במס (ר' לדוגמה בהקשר זה האמור בע"א 4157/13 דמארי נ' פקיד שומה רחובות, 3.2.2015). גביית מס מעסק לא חוקי אינה מכשירה את הפעילות הבלתי חוקית וכך גם - בשינויים המחויבים - בענייננו. ניהול הליך לפי חוק רישוי עסקים אינו מכשיר את הפעילות הבלתי חוקית ואינו מוציא את יתר הכלים החוקיים העומדים בידי הרשויות.

טענת המערער כי לו היה מגיש בקשה לרישיון עסק היה נדחה ולכן, מלכתחילה, אין תחולה להוראות החוק, הינה טענה שגויה מיסודה. השאלה שיש לשאול הינה, האם - בהנחה והפעילות היתה חוקית - היה מקום לקבלת רישיון. ברור שהתשובה לעיל הינה חיובית.

אשוב ואפנה לכך כי הגדרת המונח "משחקים" המצויה בחוק אינה כוללת התייחסות מפורשת לשאלה אם מדובר במשחקים חוקיים, אם לאו. במלים אחרות, אין לקבל את טענת המערער כאילו לו היה מפעיל הימורים כחוק היה נדרש העסק לרישיון, אך כאשר מדובר בהימורים שאינם חוקיים לא נדרש רישיון שכזה. משלא סייג המחוקק את הגדרת המונח "משחקים" להימורים חוקיים או לא חוקיים, המסקנה היא כי החוק חל על שני הסוגים.

מסקנתו (הנכונה) של המערער שטען כי לעסק בו מתבצעת פעילות לא חוקית לא יינתן רישיון, צריכה היתה להביאו להחלטה מקדמית שאין מקום לפתוח ולהפעיל עסק שכזה מלכתחילה; ואם יפעילו - ינקטו כנגדו גם הסנקציות של חוק רישוי עסקים; ולא - כפי שנטען על ידי המערער - שדיני רישוי עסקים כלל אינם חלים עליו (. . .). דומה, כי המערער הפך באופן מכוון את היוצרות ואת סדרם הלוגי של הדברים. יפים בהקשר זה הדברים שצוינו בהחלטתו של כבוד השופט מוחמד עלי בצ"מ (שלום קריות) 23988-11-16 מ"י נ' כהן, 6.12.16:

"השאלה אם מדובר בעסק במובנו בחוק רישוי עסקים, שטעון רישוי, לא נבחנת דרך השאלה אם בפועל, לו הייתה מוגשת בקשה לקבלת היתר, בקשה זו לא הייתה נענית בשל קיומה של פעילות לא חוקית. השאלה, שנכון יותר לשאול, היא אם הפעילות שמתבצעת במקום - לו הייתה חוקית - הייתה מחייבת קבלת רישיון עסק. ברי כי המשחקים המצויים במקום, מקיימים את ההגדרה בסעיף 2ב' לחוק רישוי עסקים, משכך - המקום טעון רישוי לפי פריט 7.6 לצו. הילוכו של ב"כ המשיב מוביל לאבסורד, שכן לפי שיטתו כל עסק שמנהל פעילות לא חוקית, אינו נלכד במסגרת חוק רישוי עסקים. האם ניתן להלום תוצאה של העדר תחולה לחוק רישוי עסקים במקרה של מפעל שפולט חומרים מסוכנים ומזהם את הסביבה בטענה כי לו היה מתבקש רישוי העסק, לא ניתן היה להוציא רישיון עסק בשל הפרת החוק? לא זו אף זו, העובדה כי במקום מתנהלת פעילות לא חוקית משפיעה על עילת הסגירה ומגבירה את הצורך במתן צו סגירה, ולא ההיפך. . ."

סוף דבר, אני מורה על דחיית הערעור.

המזכירות תשלח עותק מפסק הדין לצדדים.

ניתן היום, י"ח כסלו תשע"ז, 18 דצמבר 2016, בהעדר הצדדים.